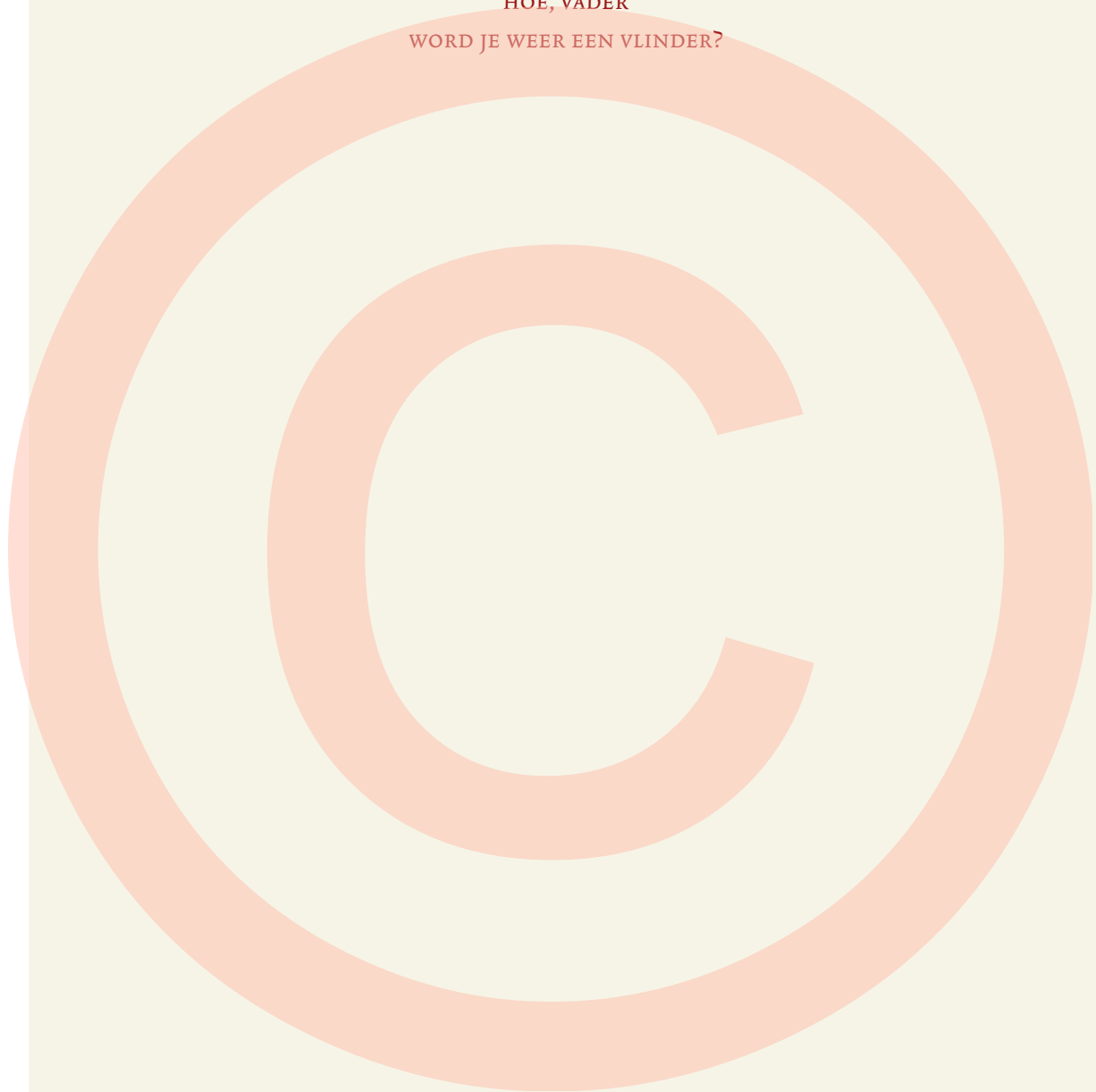


HOE, VADER
WORD JE WEER EEN VLINDER?



Inkijkexemplaar

Gedichten van Mark Mastenbroek

Schilderijen van Mary Noothoven van Goor

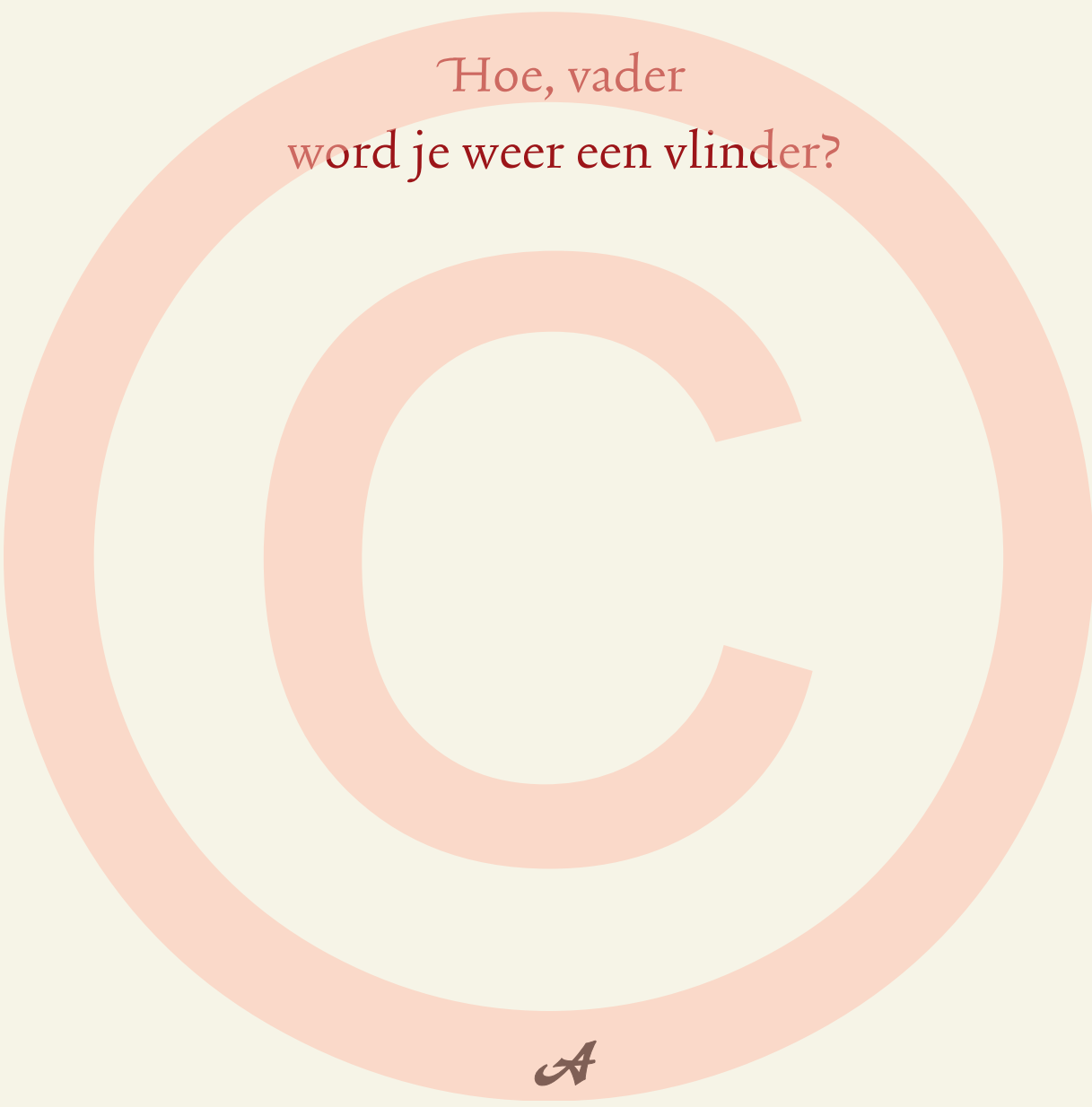
Copyright © 2014 Mark Mastenbroek en Uitgeverij Zuider-Æmstel, Amsterdam

FOTOGRAFIE: Senta de Vries

ISBN: 9789079133123

NUR: 306, 640





Hoe, vader
word je weer een vlinder?

A

ABRAXAS ZUIDER-ÆMSTEL

Inkijkexemplaar



Inhoud

Inleiding door Jacques Meulman	9
Zwijgplicht	11
De wonderbare reis	13
Slaap	15
Uur van verandering	16
Canto Ostinato voor perron en trein	18
Mummie	19
Pasen	20
Bruidje	23
Sint met kalf in de nanacht	25
Chopin	27
Sonnerie (Marin Marais)	28
Een weg in Zuid Soedan	29
Koning	31
Pangaea	33
De bisschop van Sana'a	34
Rusland	35
Schaap met vijf poten	37
Afscheid van de metgezel	38
Sprookje	39
Mona Lisa	40
Een touwtjespringend tuiltje	43
Violnacht	45
De vitrioolgroet	47
Chartres	46
Sprookje	49
Arabia Felix 1	50

Inkijkexemplaar

Denken	53
Kleine makker	55
Vader	57
Arabia Felix II	58
De heilige zwarte stad	61
Herdenking	63
Weerzien	65
Vuurkamer	66
De Bosporus	67
Going back to China	68
Grootmoeder op zaal	69
In het hart	71
Nachtvogels	73
Pelikanen	75
Voorzanger	76
Sainte Geneviève,	77
Het rode licht	79
Het geengezicht	81
Albatros	82
Regenend Blauw	85
De versierde mens	87
De eerste reis	89
Heidense uitvaart	91
Hartje	93
Kom, laat ons gaan begraven	94
Torino	96

INLEIDING

IN HET OUDE EGYPTTE was het van groot belang dat je de spreuken uit het dodenboek uit het hoofd leerde. Tijdens de reis door het hiernaamaals moest je voor diverse rechtscolleges van goden verschijnen en aldaar de juiste woorden uitspreken. Wie dan zijn teksten niet kende, was verloren.

Kort voor zijn dood riep de dichter Joseph Brodsky ons op om de gedichten die ons dierbaar zijn, uit het hoofd te leren. Want juist deze regels zouden houvast bieden in ons stervensuur en daarna. Zijn pleidooi lijkt een moderne variant van de Egyptische dodencultus.

Bij leven zullen wij nooit weten of Brodsky gelijk heeft. Evenmin kunnen we achterhalen of het dodenrijk werkelijk zo was als de Egyptenaar dacht. Maar er is naast de poëtische kracht van de spreuken, nog iets dat het Egyptische wereldbeeld geloofwaardig maakt: de grafkunst uit die tijd. De hooggestemde voorstellingen uit mummiekamers lijken te vertellen: zo en niet anders is de werkelijkheid die de mens wacht als hij voorbij zijn horizon is aangeland.

Opmerkelijk genoeg hebben de schilderijen en wandkleden van Mary Noothoven van Goor een vergelijkbare overtuigingskracht als de grafkunst uit Egypte. Ook hier ontmoeten we wezens die stammen uit de wereld van de nacht en het dodenrijk. Soms lijken zij innig en bekoorlijk, dan weer ronduit vreeswekkend. Om daar enige toegang toe te krijgen, schreef haar zoon Mark Mastenbroek gedichten bij dit werk. Of het nu een schilderij betreft of een wandkleed, hij werpt op die donkere wereld een nieuw licht. Ook zijn eigen ervaringen krijgen op bijzondere wijze een onverwachte betekenis waardoor deze gedichten, net als de schilderijen, je diep raken.

Inkijkexemplaar

Wanneer je getroffen wordt door zo'n beeld- of tekstfragment, vertelt dat ook iets over jou. Waaróm emotioneert dit mij zo? Waar sta ik zelf, oog in oog met dit fragment? Je zou zelfs kunnen onderzoeken of hierin een verwijzing naar één van jouw levensopgaven schuil gaat.

In die zin kan deze bundel een oproep zijn om jezelf vragen te stellen. Vragen die we, oog in oog met het onvermijdelijke dat ons ooit treffen zal, juist broodnodig hebben om onszelf te herijken in het hier en nu.

Jacques Meulman

MARY NOOTHOVEN VAN GOOR publiceerde in het begin van de jaren 50 enkele boeken die een groot lezerspubliek trokken in Nederland en in Duitsland. In 1958, na een visionaire ervaring tijdens een narcose, begon zij zonder verdere vooropleiding te schilderen. De stijl van haar schilderwerk was aanvankelijk naïef figuratief maar ontwikkelde zich later naar visionair abstract expressionisme.

'Er blijft slechts een schijnbare toegang tot dit werk buiten de huiveringwekkende ervaring van een menselijke zielestaat, waarnaar men slechts raden kan, maar die er de raadselachtige fascinatie aan verleent, welke zich buiten de domeinen der artistieke expressie afspeelt.'

Hans Redeker

MARY NOOTHOVEN VAN GOOR



1911-2004

Inkijkexemplaar



Zwijgplicht

Het was geen streven
en geen zoeken,
niet: bereikt
en geen vervulling.
Er was geen wens,
geen weg,
geen tijd.

Inkijkexemplaar



De wonderbare reis

Mijn schip verging,
ik werd een inktvis
in de rode zee.

En al heel lang
zie ik vreemde dingen,
verhalen, ongekende dieren
en verdronken steden,
zij spoken zachtjes wiegend
met mij mee.

Waar gaan wij heen?
Ik ken hen niet,
vreemd volk, ik denk:
'Ben ik soms met hen
één?'

Inkijkexemplaar



Slaap

Wanneer
de nacht komt
gaat
mijn kleine tuin
van dromen
voor mij open.
En zachtjes,
in geluk begroetend
die daar wonen,
ben ik
in hen,
zijn zij
in mij.


Uur van verandering

Wachtend in het wildwoud
haal ik witte maskers
van de bomen.

Ik ben donker, hevig,
maar in luisterend bewegen.
Elke snik van water
en de lotgevallen
van het kleinste dierlijke leven
boots ik na.

Het klopt mij
en ik weet
en voel het
tot mij komen,
want ik ben
het blad,
de heimelijke hoefslag in het veld,
de loden schriktrumpet van vogel
en mijn zwarte stam,
dromend, verspreid
bij afgekruid groen onderlicht.

Bloed van mijn mij
trekt over heuvels,
tussen hoge grassen,
speelt met water
in de schaduw van het oeverriet
en toetst de schemering,



haar lichte damp
en vlekkerig verschiet
van geest en dans
en voorgeslacht in wortelstronken.

En ik wacht,
verander van gezicht,
meet mij
snel, zwart getekend
op een witte plaat
van boomschors, meel en rubbergom
een nieuwe oertrek aan.

Inkijkexemplaar

Canto Ostinato voor perron en trein

Buiten Parijs liggen de voorsteden
angstvallig stil.

De heuvellanderijen staan
vol slaap en sport en industrie.
Op het station niemand te zien.



De trein waarin ik zit
talmt anoniem. Op het perron
vijf gele polyester stoeltjes,
wortelvast geschroefd in het beton
en stram op rij tussen de treinen in.
Ook dagelijkse dingen
willen meer dan brood alleen.
De stoeltjes komen, roepende
als schipperskinderen, overeind.
Is dit de kans? Jawel!

Geheim en elektriek zoemt ergens
tussen schakelkasten
en hoogspanningsgeleiders
een mineurakkoord op.

Voor de lieve treinen en voor
het vergeelde nageslacht van
op de pier gestrande schippers
gaat zo eindelijk een liedboek open.

Mummie

Wat staat te doen,
wanneer je mummie
niet ontdekt is
en nog sluimert
als een anker
in een uitspansel
dat van geen wijken
weten wil?

Een kind
heeft ergens pijn.
Geluiden sterven
kaatsend in het
voorjaarslicht.

Inkijkexemplaar



Pasen

Op een middag
was ik heel erg sterk
en iemand
had mij lief
ik liet haar zien
wat ik zou kunnen.

Maar aan de overzijde
riep een kind
dat in een ei
een touwtje sprong:
Ik kom!
Ik kom bij jullie!

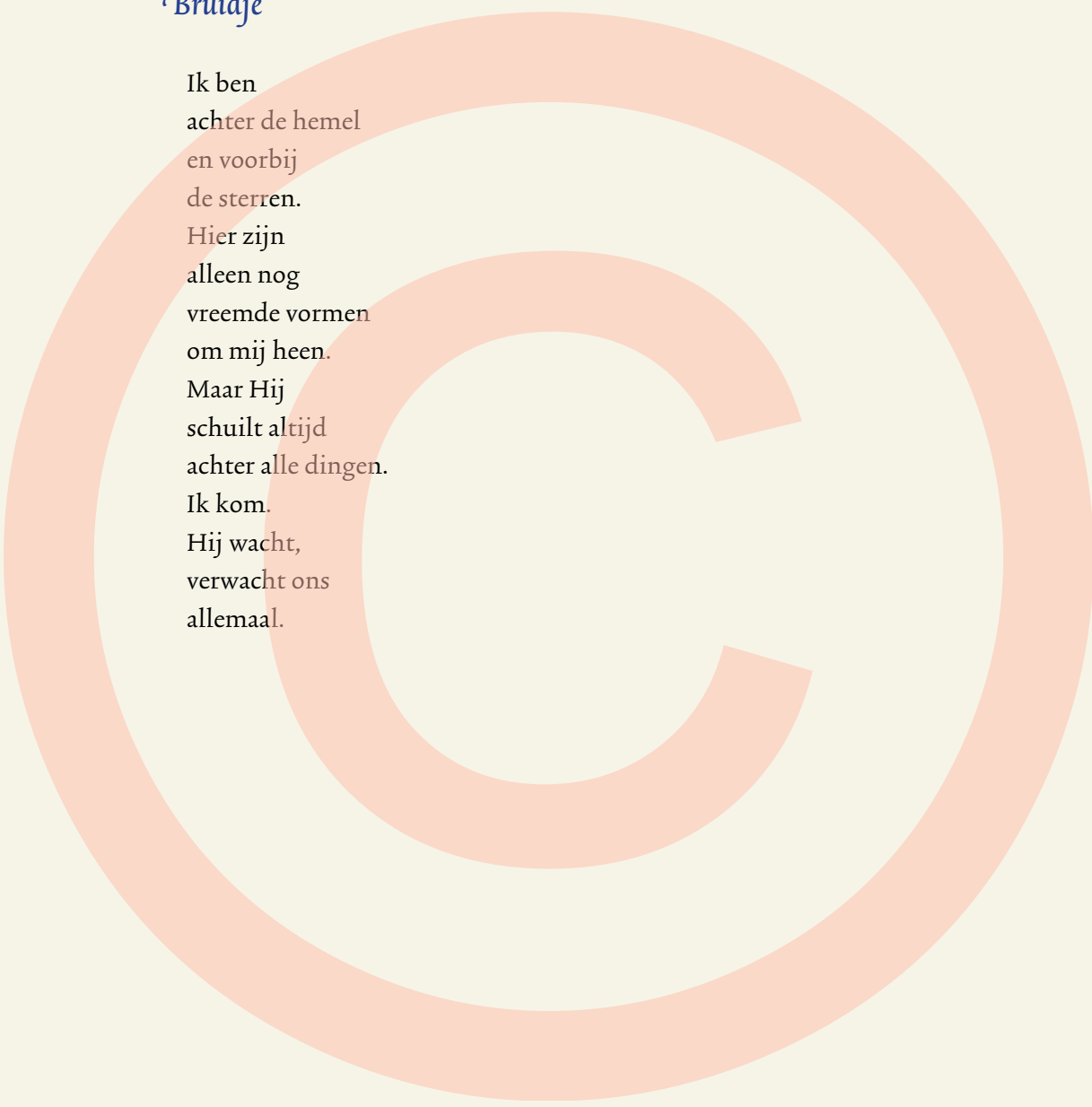


Twee kuikens in de tuin
tussen de bloemen
waren stom
in hun verbazing
en bewondering.
Dat ik dat allemaal kon!

Inkijkexemplaar



Bruidje



Ik ben
achter de hemel
en voorbij
de sterren.
Hier zijn
alleen nog
vreemde vormen
om mij heen.
Maar Hij
schuilt altijd
achter alle dingen.
Ik kom.
Hij wacht,
verwacht ons
allemaal.

Inkijkexemplaar



Sint met kalf in de nacht

Kijk
als je niet slapen kan
tussen de sterren.

Daar gaat
de Sint voorbij

en er is ook
een kalf,

blauw,

bij hem
dat hem daar
behoedt.

Inkijkexemplaar



Chopin

Zou na de dood iets zijn
als
kloppen tegen Parijse flatmuren,
als hoesten
in Arabië,
als
de zachte schelle stap
van opgedreven geiten,
als
een vis in de Oostzee
die in slaap
onwillekeurig
met haar staart zwaait,
als
het piepen van de trams
die vroeger
door de straten reden,
als
onder het deksel van een vleugel
mee mogen luisteren
naar
waar mechanica van snaren
tot Chopin wordt
en als lichte geur
hangt
tussen de balkons van Frankrijk?

Inkijkexemplaar

Sonnerie (Marin Marais)

Ik dans
de spiegelzalendans
de spillendans
de nachtelijke-vuren-bui-
ten-dans.

Eh bien,
ook rond mij
knippen poppenmessen,
klokken knietjes,
snakken pruiken.
's Konings zonneblikken
steken ijzeren korsetten
rekenschap
tegen faux-pas.

Hoe lang nog?
denk ik trippelend
in jaren.
Hoofse très chiques
slaken in steekjaponnen,
kuitbroeken en knopen
poederdromen.

Bij Sainte Geneviève,
liefste, verre,
slechts in de melodie
het donkere vermoeden,
een geheim odeur
van elders mogelijke
late troost.

Een weg in Zuid Soedan

Van diep onder de grond
word je omlaag getrokken
in dit deel van Afrika.

Verpoederende rode sporen. Stof.
De aartsvader van alle wegen
trekt er dreunend, ziende-blind,
een wapenstilstand
door het mateloze groen.

En steeds rondom een flemende,
van eenzaamheid schier
omkomende horizon.

Van achter de heuvel komen,
als een siddering van lucht en licht
door loopgraven van middaghitte,
twee zwarte mannen, soepel
als jachtluipaarden en
op zoek naar jou,
de vierduizend kilometer lange
weg omlaag.

Inkijkexemplaar



Koning

Wat is er van mijn koning,
van mijn held, geworden?
Wat heeft de dageraad
aan onheilszaad
reeds in de kiem
van het ontluikend groen
gelegd?
In welke daad uit onmacht
heeft de schuld zijn hart gewiegd,
gewogen?
Dat mijn koninkrijk
het licht moest zien,
het licht moest zien!

Inkijkexemplaar



Pangaea

Zijn niet de kale
in het steen gekerkerde
gevangenen van 't machtigste
en bitterst' continent
dat ooit de wereldzee bevoer,
de omhooggedreven toppen
van een verstild verlangen
naar vertroosting en verhalen,
naar de zon en lichte dieren,
naar de zee?

Maan van het water
en de oceaan! Gezel!
Hoor hoe mijn roep kaatst
tegen het graniet geduld.

Hoe langzaam keert
het blinde verlangen
niet slechts ons lot,
maar het verlangen zelf
keert zich dan om
tot eeuwig zwenken.

De bisschop van Sana'a

Geen straat vertelt
dat hij er ooit geweest is.
De hoge rechte huizen weren
met hun lemen wanden
vragen af.
En ofschoon de meeste vensters
nog in wonderen geloven,
ziet geen raam hem staan.

Die ongewenste oude toren
die zijn dagen telt
met adem die hij anoniem ontsteelt
en die, in het vooruitzien, weet
vóórt te bestaan
na wat er komen gaat

in duizend en één straten
als zijn eigen
allereigenste
verstenende ontkenning.

Rusland

Ik ben de oevergeest
en blaas een oorvijs in het veld
en ik verander, schuifel,
schraap mijn vel.

Ik ben weer dronken
van oud hout dat de veranda schraagt,
hout dat maar tuurt en tekens
van de tamme windkieren afleest.

Ik ben het land
dat alles draagt en duurt.
Zelfs als ik doodsla
lijk ik zacht, kijk als een kind
dat licht uit een glas water puurt.

Ik ben voorbij, maar blijf bewaard,
dans met de monniken en met
demonen nog wat na,
glij dan als rietnevel
de visser tegemoet. Geheim is het.

En in het koor als het mij lust
spring ik als opgestoken handpalm
woest maar zegenend
iconen in, iconen uit.

Inkijkexemplaar



Schaap met vijf poten

Een farao die ongeduldig was
heeft mij geschapen.

Omdat hij niet kon wachten
moet ik nu
hier staan tot het mijn tijd is.

Ondertussen moet ik eten.
Bloemen en knollen krijg ik
voorgezet.

Maar al die tijd ben ik alleen,
word ik nog niet gebruikt
en niet geaaid.

Afscheid van de metgezel

Nu ik jou
bij ons scheiden pas
gewaarword, broeder,
zie hoe je mij
gedanst hebt
en gesproken,
hoe mijn lach,
mijn liefde, steeds
de zorg en troost maskeerde
die jij mij in stilte gaf,
berouwt het mij.

Mijn helper
die ik niet gekend heb,
drijft alleen af
en zijn echo spiegelt
in de ruimte.
Sta hem bij!




Inkijkexemplaar

Mona Lisa

Het Louvre als een autoroute
tijdens Quatorze Juillet.

Inhalend en tenslotte hatend
wat en masse mij schuifelend te voet
de weg versperde,
werd mijn reisdoel
tot een erezaak. Ik zóu
er komen en niet meer
voor volk en huisraad hoeven staan
als iemand die haar
nooit in 't echt zag.
Meer verlangde ik niet.

Daar, in een markthal vol tumult,
achter op kunst beluste velen
en een zeespiegel aan pantserglas
hing mijn vervulling,
haast te klein voor woorden.



Maar ondanks haar geringe formaat
en haar verstilling
was zij wild, ontzettend.
Niets was meer moreel.

Om eigen zijn
of niet-zijn
even onverschillig
als om de camera's,
het kogelvrije glas,

zó trof,
toen ik vertrekkend omzag,
mij vol de oogopslag
die uitdrukte
wat vrijheid was.

Inkijkexemplaar



Een touwtjespringend tuiltje

(als een kinderliedje)

Zingend
springend
in het blauw
de korenbloemen
zijn voor jou
de wereld is ontloken
de ketens zijn gebroken
met één stap spring ik
uit de tijd,
de bloemen
hebben ons bevrijd.

Inkijkexemplaar



Violnacht

De trossen losgeslagen
zinken wij
de wereld achter onze dromen
binnen.

Want voor dat alles was,
voordat het woord
gesproken werd,
droomden, violierden
werelden in zwanger water
en was de geest
een vleugelende lach.

Ja, ons kent ons,
wat wij geweest zijn
zullen wij weer worden.

Inkijkexemplaar



De vitrioolgroet

Reeds voor de eerste groet op aarde kwam
als afscheid
hebben wij elkaar bemind
en schreven wij de tekens van ons samenzijn
met vitriool op bruine steen.
En één voor één
halen wij nu de tekens binnen
van toen,
van voor de eerste groet op aarde kwam
als afscheid.

Inkijkexemplaar

Chartres

De torenklok wiegde
met vóórkennis.
Beneden stort het brons
in overrompeling
een klokke twaalf
over ons uit.

Ons licht wordt schel
maar ook onmatig duister.
Want het mededogen
in die klank
betreft ons niet.

Ontluisterd, overhemeld
zullen wij vernemen
hoe zij, goden en krachten
van wie wij
al sinds eeuwen dachten
dat zij nooit hadden bestaan,
in torenend beleg
hun overhand hernemen.

Iemand op het plein
loopt mank.
De bommen
zullen nu wel vallen.

Sprookje

Eerst was de appel,
toen de slavernij.
De tijd ontrolt zijn lint.


En toen de wil tot leven
weer verscheen,
werd een slavin
tot hoedster
over goed en kwaad.

De appel
was een farao geworden.



Arabia Felix 1

In Oman
de hete balsem
van weleer inhalend,
verootmoedig ik mij
voor mijn vader.
Want zijn ogen
flitsen potscherven van
krijgskoorts
en zijn beet wedijvert
met de witte huizen
in het vlekkerige zand.
Moustache, taai als het
puimsteen van de bergkam in de hitte.
En zijn kromzwaard,
lichtend als de wind
die plotseling aansnijdt
over de zo donker
donkerblauwe zee,
zijn kromzwaard
heeft zojuist een lam
geslacht.



't Is goed.
Mijn voorhoofd raakt
het zand.
Barmhartige gewaden waaien
in de schelle zonnewind.
Zo schenkt hij mij
de allerjongste vrouw,
de diepst neergeslagen ogen,
roofgoed
uit de Hadramaut.
De bruid verbeidt,
onaangeraakt, beschikking
in een koele kamer.
Arabia wacht.
Een kameel naast mij
verzet een voet,
zacht
zijn gewicht verplaatsend
van de ene
naar de andere zijde.

Inkijkexemplaar



Denken

ik dacht
en denkende
herschiep ik mij
de wereld

en mijn gebeente
werd heidens
en mijn bloed
riep om zijn
voorgeslacht

Inkijkexemplaar



Kleine makker

Ach kleine makker,
metgezel van spel
en lieve dagen
van weleer; zie,
zie mijn handen
en mijn hart,
mijn denken.

Kan ik,
kan ik weer
met je mee?

Inkijkexemplaar



Vader

Ik heb
mijn helse vader
nog zien dansen

en zien kloppen
in de nacht.

Wat hij
de lucht in dreef
bootste de stam
hem na

tot zijn amechtig volk
onmerkbaar
tot de dood gedanst


het nevelende veld
de stilte liet.

Hoe, vader
word je weer
een vlinder?

Inkijkexemplaar

Arabia Felix II

In Shibam in het oude Sheba
heb ik ooit mijn tijd geteld.
Ik was onkenbaar, had
de lemen wolkenkrabbers lief
en doolde in de geur
van karavanenwind en specerijen
over trappenhuizen onder balkenzwerk,
trok zware deuren open, krabde
aan het van rook droog doortrokken
mompelende oude leem.
School dan in kijkgaten
en zag mijzelf beneden
kruipend smeken in het scherpe zand
tussen de in hun spaarzaam spreken
trotse zonen en niet aan te raken
dochters van de Hadramaut.
Buiten de muren,
eindelijk toch uitgeworpen,
heb ik in de hete nacht
omkomend op mijn rug gelegen
onder de stad en haar
afwerend hooggestoken zwijgen.
Ontstolen boven mij het kleine
kromzwaard dat ik ooit bezat,
stil naar de maansikkel vooruitgevlogen.



Ik wist de wierookkaravanen onderweg,
mij slechts op één
van vele halteplaatsen van een keten,
liet het verstervend lichaam zachtjes los.

Nu licht geworden en rechtmatig eindelijk
en onbesmet
dans ik de zilveren bergen in...

Inkijkexemplaar



De heilige zwarte stad

In de schaduw van de stad
zie ik gezichten
daden
en gedachten
tot zwart ontij samensmeltend
man na man.

En ik denk
wie is hun moeder?
Lieve moeder
wieg hen dan!

Inkijkexemplaar



Herdenking

De stilte speurt slechts
wat het oog
niet meer,
nog niet,
vermag
en mijn gemoed gedenkt
die langs de draden
van het lot
met ons
verbonden waren.

Inkijkexemplaar



Weerzien

Als zij
die reeds gestorven zijn
in mij

omzien en kijken
naar de lichte kamers
waarin ik mijn kindzijn
achterliet,

zie ik het eiland
waar de albatrossen komen
in het snijdend grijs
dat, als de herfst
hier nadert,
dáár de eerste hoop
op poolvoorjaar betekent,
en is de lange nacht
voorbij.

(Hoe komt het toch
dat het hartstochtelijk verlangen
naar wat ons kind deed zijn
zo ongekend ver weg
smachtend moet branden,
waarom toch hebben wij
elkaar
zo lang niet weergezien?)

Stil drijven
uit de nevels
de eerste ijsbergen
als dode kinderen
de baai in
en lopen dan
geruisloos aan de grond.

Inkijkexemplaar

Vuurkamer

Vijf treden
leiden naar het vuur
dat hoog in de pagode
koel beheerst wordt; wacht.
Wie kan
zo ongeschonden
de ontmoeting met het vuur
doorstaan
dat hij
als wie hij was
de treden weer
omlaag kan gaan?



De Bosporus

De weg is bocht na bocht
zichzelf gelijk.

De Zwarte Zee blijft
in dezelfde verte.

Daar plaatst een huis van hout
de voorgevel haaks op de wind.

Wat vroeger Rusland was,
vertelt de deurknop
aan de grijze hand die talmt,
is dichterbij dan iemand denkt.

Zo is 't, beaamt
het licht dat midden op de dag
in deze tropenzomer
onder een Hellasblauwe lucht
al donker lijkt te willen worden.

Inkijkexemplaar

Going back to China

en op de tonen
van een zoete wind
kantelt het zeil

in weerwil van
de lichte nevel
van de wijde haven
glinstert zonlicht
langs het verre water
en mijn opperhuid
koerst in een jonk

bergen als broden
vleien hier de einder
brengen geuren mee
van stoomboten
en specerijen
meerpalen

een claxon in de verte
waar de stad ligt

hoor
hoe ik mijzelf
herken!

Grootmoeder op zaal

Ingekwartierd. De smalle trotse rug temidden
van afzandingen van menselijk ras nog
koninklijk en ongebroken. In mijn zog
van binnentredend omzien, oogcontact. Te vinden

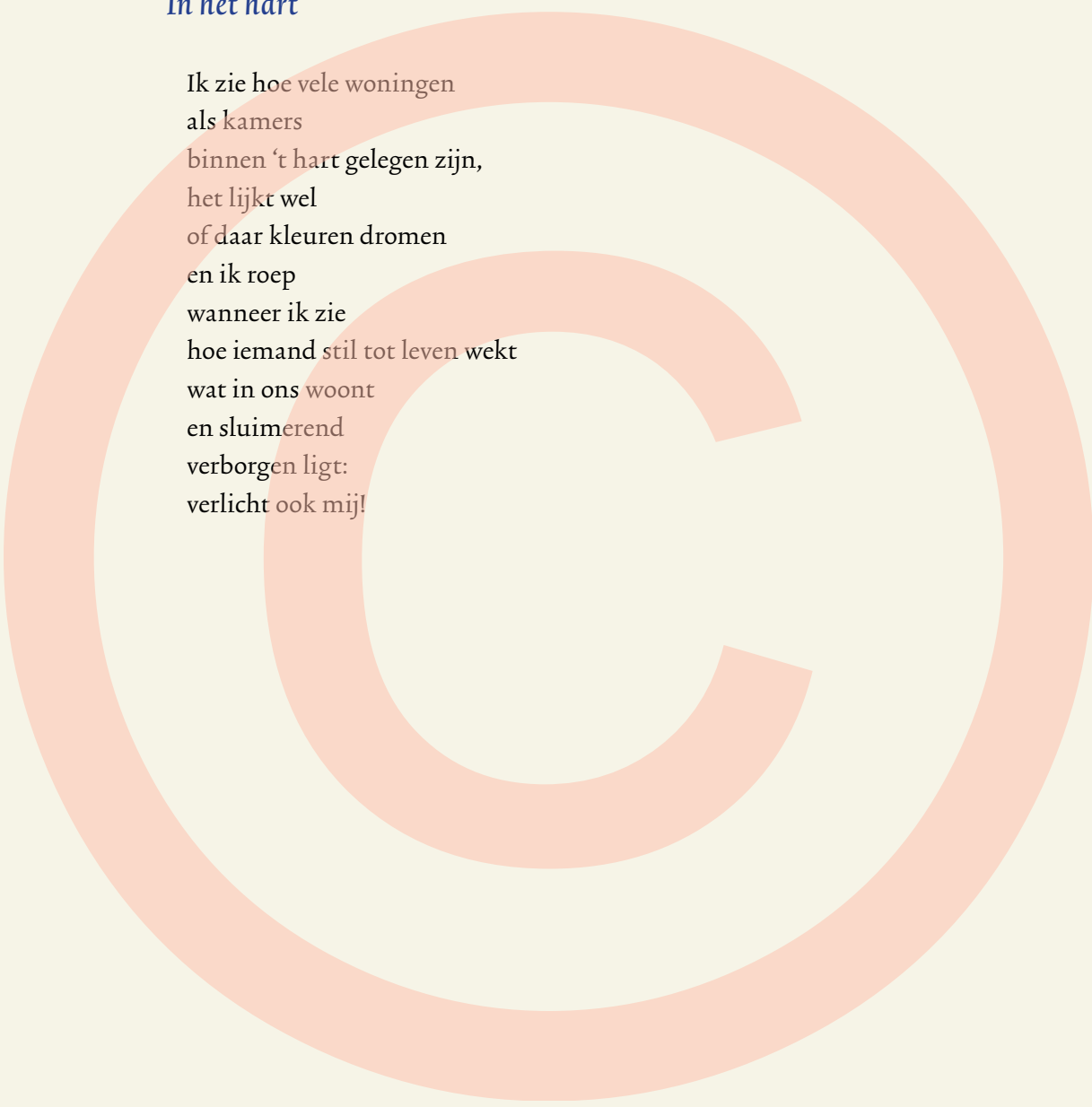
hebben wij elkaar. Toch treft mij, staand,
zij zittend, uit die roekeloze heersersblik,
herkenningsvreugde van man tot man. En ik
weerkaats haar fonkelende krijgerslach, maar vérgaand

hol, te dun, vergaat het mij. De doffe zaal
lepelt ontworteld lot. In haar te ruime jurk
weer bij zichzelf terug, raakt nu een ruig verhaal,
vergeten en ontvreemd aan dit leeg uurwerk.
Zij kruist hier nu alleen. Een boterham. Ik hurk
een beetje bij haar, zij mij zelfs dement te sterk.

Inkijkexemplaar



In het hart



Ik zie hoe vele woningen
als kamers
binnen 't hart gelegen zijn,
het lijkt wel
of daar kleuren dromen
en ik roep
wanneer ik zie
hoe iemand stil tot leven wekt
wat in ons woont
en sluimerend
verborgen ligt:
verlicht ook mij!

Inkijkexemplaar



Nachtvogels

Achter de schuilplaats
van mijn dromen
zie ik de vogels
van een onvervuld verlangen.

Kiemen en behoeders van gestalten
– elk van hen zal ik eens zijn –
in het broedsel, in het licht
en bloed
dat komen moet.

Inkijkexemplaar



Pelikanen

De vogels hebben hun gezag verloren,
Zij hebben hun gebaren afgelegd:
Geen vleugels meer waaraan zij toebehoren
Geen daden meer waaraan zij zijn gehecht.

Waar zijn zij heen die zongen hier tevoren?
Ze waren blij maar nu zijn zij ontzegd;
Hun halzen buigen zich: ze zijn geboren
En worden in hun borstkassen berecht.

Maar o die halzen, hun gezalfde kroppen,
Hun liederen met messen aangezet,
Stuiptrekkend hart waarin de snavels kloppen.

Niet te voldoen, door niemand uit te spreken
Zijn zij de aan zichzelf voltrokken wet
Van vogelvrij een mens te zijn, te breken

Toch onuitbreekbaar, eeuwig, tot en met.

(Nico Verhoeven, uit de bundel *De eendere dingen*, 1967)

Inkijkexemplaar

Voorzanger

Lichtsnel. Een vuist-vol beeldenstormend
spatmetaal, hem op een heuvelzacht
ontbladeringstoneel scheel
in de beenderen geslagen.

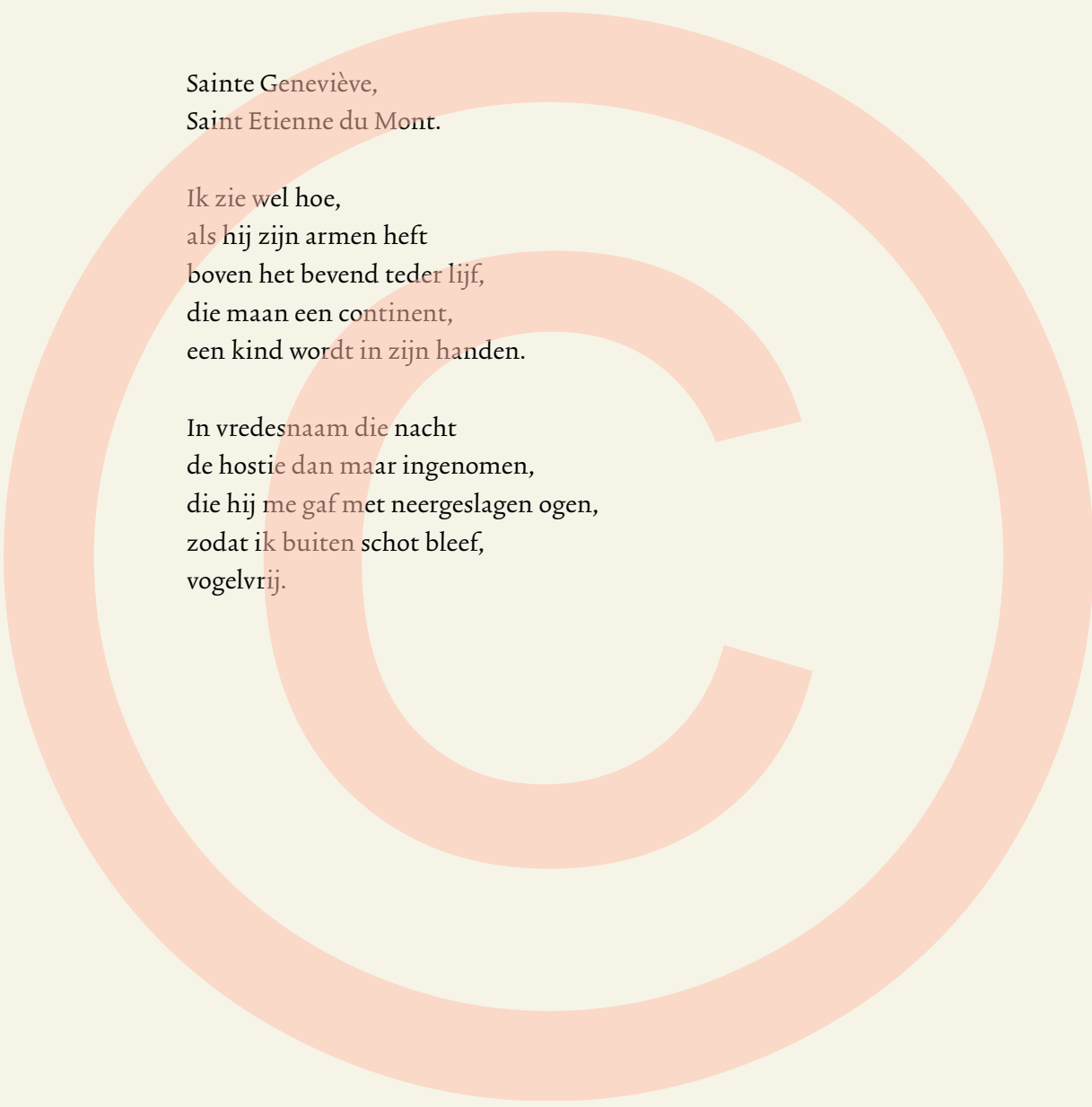
Bij Sainte Geneviève,
in de Saint Etienne du Mont!

Het land waar in het oeverriet
de toverslag ontmand werd, takkenzwerk
van vogelend groen schrikdraad werd
en aan schootsvelden
lotsverbondenheid gescheld werd.

Daar is hij, opgelapte koelie,
hoog van doel en volgeschoten,
in het godsambt opgenomen
en door sluipgebied van aftocht
naar Parijs gekomen.

En hier, kreupele in de kerstnacht nu,
voorzanger in de liturgie.

Met zijn papaveren zang drijft,
van de overzijde,
de Mekongmaan als ballon, wit
en windstil de Franse kerk in.



Sainte Geneviève,
Saint Etienne du Mont.

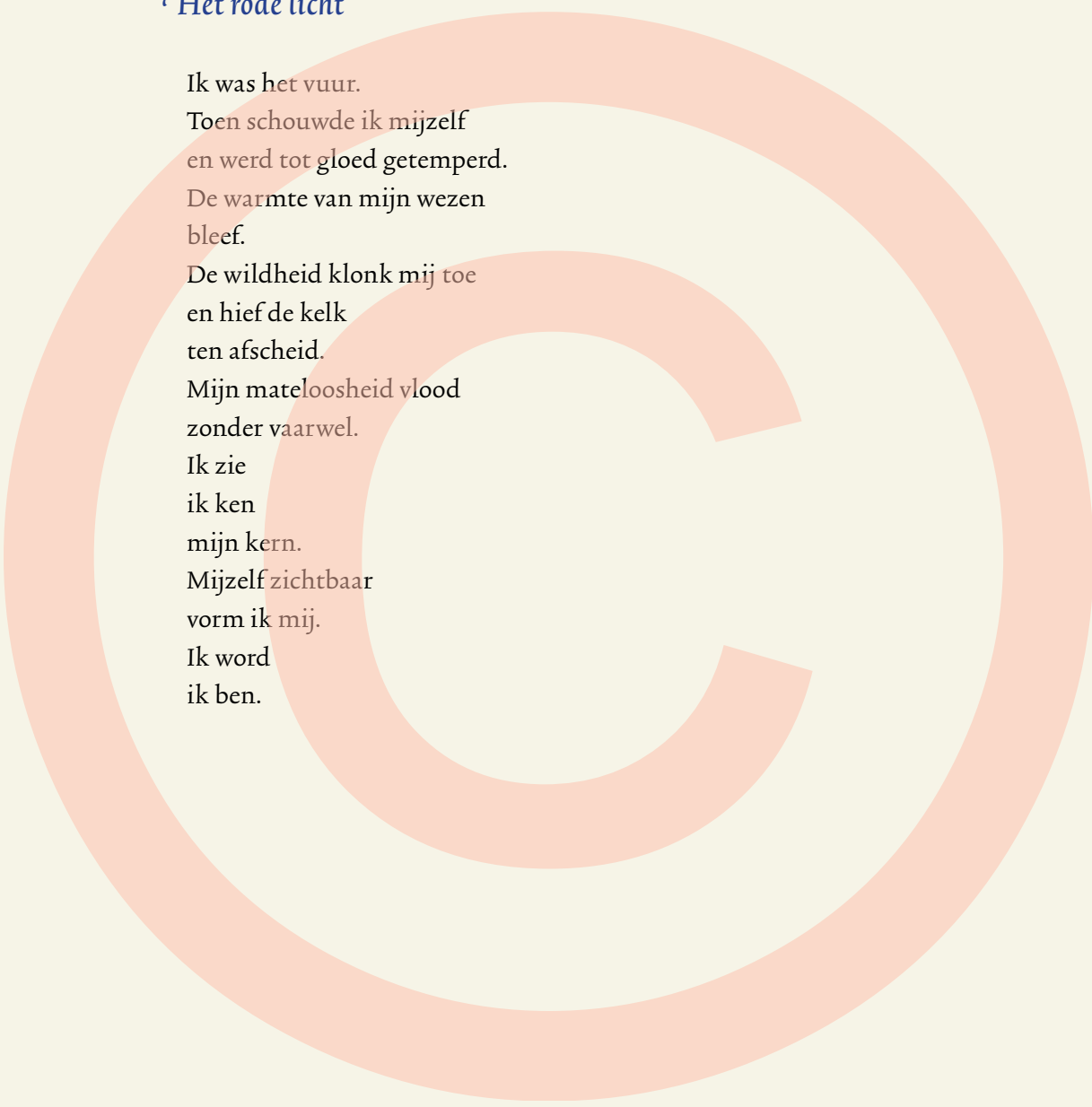
Ik zie wel hoe,
als hij zijn armen heft
boven het bevend teder lijf,
die maan een continent,
een kind wordt in zijn handen.

In vredesnaam die nacht
de hostie dan maar ingenomen,
die hij me gaf met neergeslagen ogen,
zodat ik buiten schot bleef,
vogelvrij.

Inkijkexemplaar

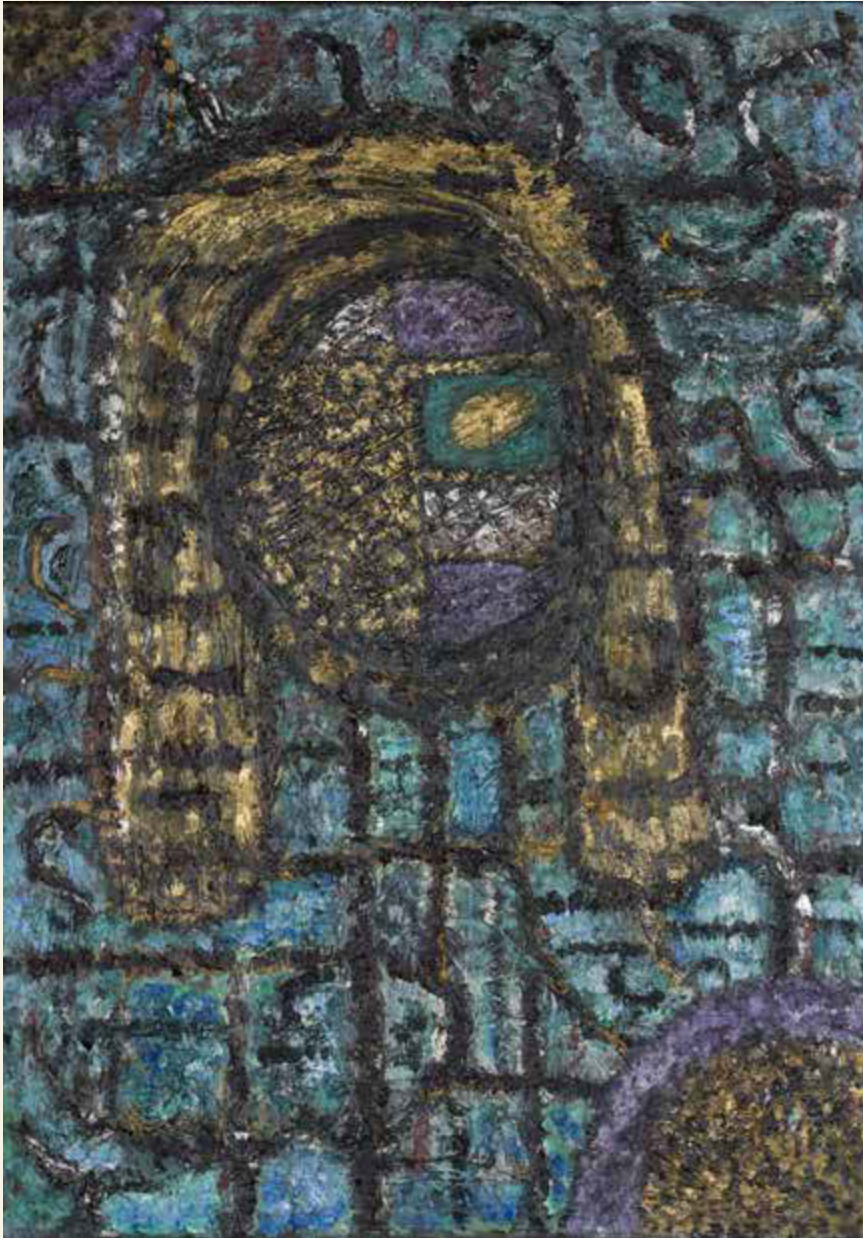


Het rode licht



Ik was het vuur.
Toen schouwde ik mijzelf
en werd tot gloed getemperd.
De warmte van mijn wezen
bleef.
De wildheid klonk mij toe
en hief de kelk
ten afscheid.
Mijn mateloosheid vlood
zonder vaarwel.
Ik zie
ik ken
mijn kern.
Mijzelf zichtbaar
vorm ik mij.
Ik word
ik ben.

Inkijkexemplaar



Het geengezicht

Geef geen gezicht
geen ogen
die verbergen
hoe de blindheid mij bezocht.

Geef geen gezicht
en laat mijn taal
niet toeslaan
waar slechts zwijgen spreekt.

Geef geen gezicht
geen oren
want wie niet weet
hoort wat hij horen wil.

Geef geen gezicht
geen ik
geen mij
geen mijn.

Inkijkexemplaar

Albatros

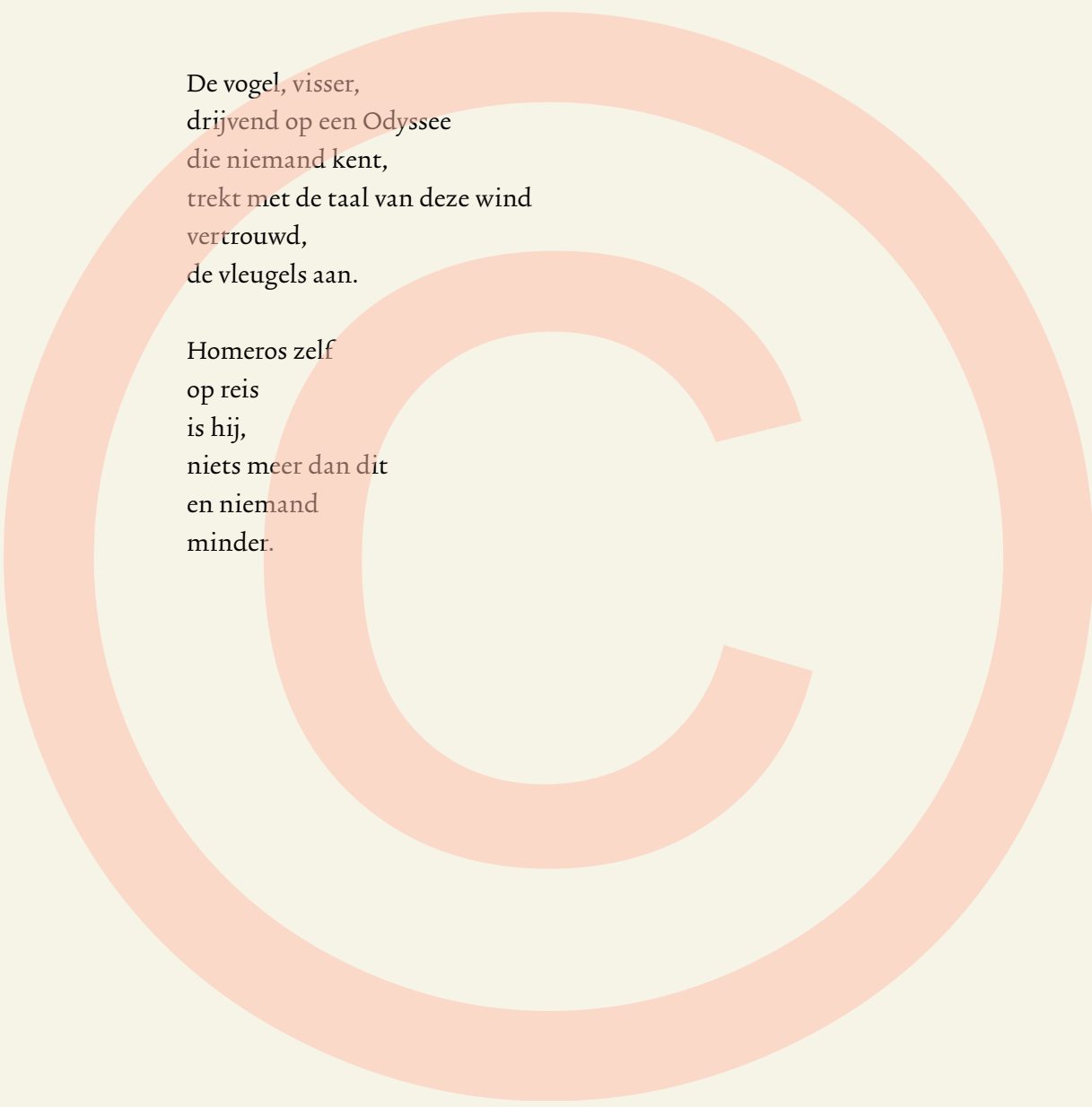
(aan Mary)

Antarctisch blauw
de deining,
dit verhaal
waarin geen sterveling ooit
een eeuw of mijl
begrensde.

Toch heerst hier een grenswaarde
in elke zwelling
van apocalyptisch water,
terwijl de wind van helderheid
en koude
geen erbarmen kent.

En vlagen, witte vlagen
aan dit grensvlak opgevlogen,
gunnen in hun korte leven
niemand
méér te zijn
dan wat hij is:

van hier en nu.



De vogel, visser,
drijvend op een Odyssee
die niemand kent,
trekt met de taal van deze wind
vertrouwd,
de vleugels aan.

Homeros zelf
op reis
is hij,
niets meer dan dit
en niemand
minder.

Inkijkexemplaar



Regenend Blauw

Toen regende het blauw
de wereld binnen
in de tijd dat de
gesteenten en de oceanen
nog niet gescheiden waren,
onder het ontwakend oog,
blind licht,
immer getuige, nimmer oordeel,
van waar begin bestaat
noch tijd
noch einde.

Inkijkexemplaar



De versierde mens

De gele banen van het denken
zijn als een stalen kapseling
om het gemaskerde gelaat geklemd.
In weerwil echter van de analyse,
van de bepantsering, het rijk
van helderheid waarin hij heerser is,
is buiten de oevers van zijn weten,
als kinderlief en kinderleed
het leven in beweging.

Inkijkexemplaar



De eerste reis

Nu, lieve vriend, vaarwel.
De bloemen zijn geplukt,
het koren is in schoven bijgezet,
de zoetgevooisde bomen vieren
ons uiteengaan met ballonnen.
Het vagevuur van ons vaarwel, mijn hert,
wenkt reeds en wacht
achter de akker van het laatste
paradijs.

Inkijkexemplaar



Heidense uitvaart

Ik heb de balken
van mijn bouwwerk
machtig opgebroken.
Ruimte overwint zichzelf,
versterft.

Uit vaart wat in mij was
en werkte.

De in het staal gesmolten schim
van wie ik was op aarde,
in laatste schreeuw ontzield,
ik zie hem staan.

Geen klank weerkaatst
de kantelende ruimte.

Ontfermt zich niemand
over wat mij rest?

Inkijkexemplaar



Hartje

Hartje, zie
ik ben je vader.
Zoals jij
gezocht hebt
zo heb ik
gewacht.

Inkijkexemplaar

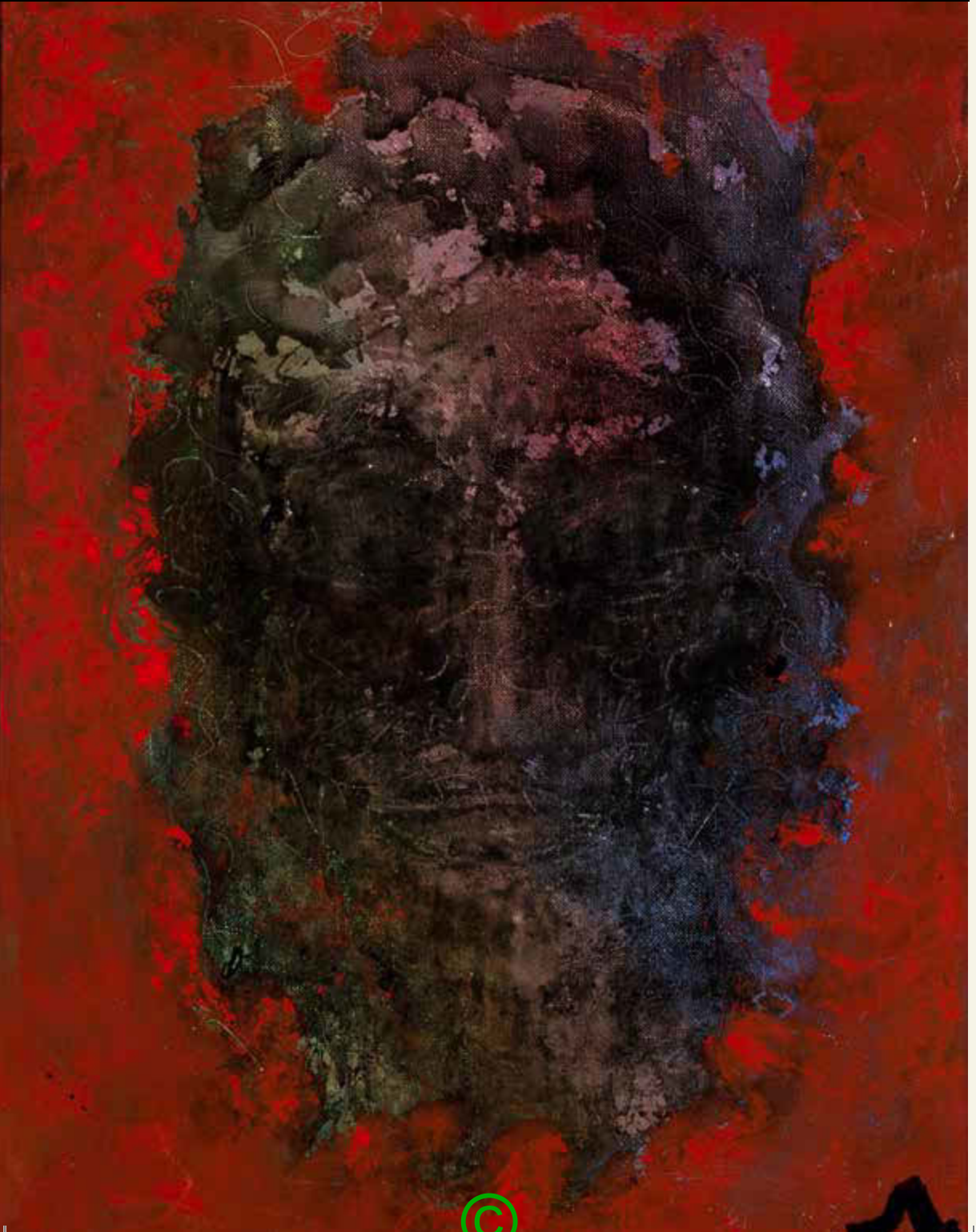
Kom laat ons begraven

Achter de Andes
waar slechts de condor
op ons neerziet.
Daar zoeken wij
een lichtgrijs grasveld aan,
spreiden ons kleed.
In weerwil van de stilte
klinkt ons lachen
als wij de stenen werpen
om
wie de spade zal hanteren
van ons tweeën
en wie niet.



Inkijkexemplaar

Torino



COLOFON

Foto achterplat: Minoushka van den Berg

Foto Mary Noothoven Goor: Frans Kuit

Foto *Canto Ostinato*: Mark Mastenbroek

Typografie: Uitgeverij Abraxas, Amsterdam

Reprografie: Senta de Vries

Lithografie: Daniël Mok

Letters: TEFF Trinité 2 & 4, TEFF Lexicon en DTL Documenta

Met dank aan Alfred van den Berg †

Inkijkexemplaar

MARK MASTENBROEK (Amsterdam 1944) schrijft literair-journalistische reisboeken en beschouwingen over beeldende kunst; hij begeleidt kunstreizen in Frankrijk, Italië en Egypte en houdt daar voordrachten over.

Van 1967 tot 1970 werkte hij als groepstherapeut bij het *Sinai Centrum*. Daarna werd hij docent aan het *Geert Groote College* Amsterdam waar hij nog steeds lesgeeft in culturele en kunstzinnige vorming en psychologie. In 2013 en 2014 leidde hij voor het *Logos-festival* poëzie-workshops in *De Balie*.

Behalve docent en redacteur is hij ook de ontwerper van het zg. bolvormige patentschema moderne kunst. Voor zijn eindexamenleerlingen heeft hij hierin schilderstijlen en kunststromingen uit de zoe eeuw in hun onderlinge relaties van contrasten en harmonieën driedimensionaal en chronologisch weergegeven.

www.markmarkmast.nl



Inkijkexemplaar

Keerpunt



Postludium



Inkijkexemplaar

12114

